

Piraattipuolueen puolueohjelma

Hyväksytty Piraattipuolue r.p.:n syyskokouksessa 4. joulukuuta 2011.

Piraattipuolueen tavoitteet lyhyesti:

Piraattipuolue on avoimuutta ja vapautta arvostava tietoyhteiskuntapuolue, joka puolustaa sananvapautta, yksityisyyden suojaa, viestintäsalaisuutta ja oikeusturvan toteutumista.

Piraattipuolue edistää tiedon vapaata liikkuvuutta vaatimalla tekijänoikeusjärjestelmän ylilyöntien kumoamista, nykyisen patenttijärjestelmän lakkauttamista ja viranomaisten tuottaman sekä tieteellisen tiedon vapaampaa saatavuutta.

Piraattipuolue vaatii laajempaa avoimuutta ja kansalaisille enemmän osallistumismahdollisuuksia lainvalmisteluun ja muuhun viranomaistoimintaan.

Piraattipuolue vaatii järkevää tietoyhteiskuntapolitiikkaa, jossa julkisille varoille saadaan riittävästi vastinetta, ja jossa edistetään informaation vapaata liikkuvuutta.

Piraattipuolue haluaa vähentää byrokratiaa ja viranomaiskontrollia ja lisätä ihmisten vapautta päättää omista asioistaan. Muun muassa tämän vuoksi Piraattipuolue haluaa ottaa käyttöön perustulon.

Piraattipuolue pyrkii osallistumaan eduskunta-, kunnallis-, presidentin- ja europarlamenttivaaleihin. Puolueohjelman ulkopuolisissa asioissa Piraattipuolueen listoilta valitut luottamushenkilöt voivat toimia omantuntonsa mukaisesti.

Sananvapaus ja yksityisyydensuoja

Sananvapauden kunnioitus Suomessa ja Euroopassa ei ole vakaalla pohjalla. Tällä hetkellä kiinnitetään enemmän huomiota siihen, kuinka sananvapautta voitaisiin rajoittaa kuin siihen, miten se turvattaisiin. Piraattipuolue vastustaa voimakkaasti kaikkia pyrkimyksiä rajoittaa sananvapautta. Myös voimakas lähdesuoja on olennainen osa sananvapauden toteutumista.

Jokaisella tulee olla oikeus esiintyä nimettömästi, nimimerkillä, tai omalla nimellään suojatakseen omaa yksityisyyttään ja ilmaisunvapauttaan. Yksittäiset palvelut voivat rajoittaa näitä oikeuksia, mutta se ei kuulu valtion tehtäviin, eikä valtio saa edellyttää käyttäjien henkilötietojen rekisteröintiä.

Internetistä on tullut sananvapauden soveltamisen merkittävin työkalu, joten kenenkään Internet-yhteyttä ei pidä katkaista ilman oikeuden päätöstä eikä silloinkaan kevein perustein. Valtion harjoittama Internetin sensurointi on lopetettava. Yhteyden tarjoajien ei pidä rajoittaa verkon käyttöä mielivaltaisesti, eikä palvelun tarjoajaa pidä asettaa vastuuseen palvelun käyttäjän tekemisistä. Sähköisen viestinnän käyttö yksityiselämän, liiketalouden ja valtionhallinnon aloilla on lisääntynyt huomasti, ja Suomen yhteiskuntajärjestys ja kansallinen turvallisuus ovat entistä riippuvaisempia juuri sähköisen viestinnän suojasta.

Viestintäsalaisuuden tason eli viestinnän luottamuksellisuuden, yksityisyyden ja nimettömyyden takeiden tulee olla samoja sähköisessä ja muussa viestinnässä. Oikeus yksityisyyteen on perustuslaissa turvattu kansanvallan tärkeä kulmakivi, johon nojaavat kaikki tärkeinä pitämämme vapaudet. Yksityisyyden loukkaukset merkitsevät tunkeutumista ihmisyyden ydinalueille: ajatuksiin, mielipiteisiin, vakaumuksiin, ihmissuhteisiin ja elintapoihin.

Piraattipuolue vastustaa yleisiä biotunnisterekistereitä, kuten passinhaltijoiden sormenjälkirekisteriä. Kansalaisten säännönmukainen, laajamittainen valvonta johtaa vääjäämättä väärinkäyttöihin, eikä sille ole perusteita vapaassa yhteiskunnassa.

Tekniikan kehitys on muuttanut tapaamme kommunikoida, mutta se ei ole vähentänyt yksityisyyden merkitystä. Pienimpienkin yksityisyydensuojaan tehtyjen rajoitusten on oltava erittäin hyvin perusteltuja. Jokaisella on oikeus saada tietää mihin häntä koskevia tietoja käytetään.

Oikeusturva

Yksilön oikeusturvan on toteuduttava mahdollisimman hyvin hänen taloudellisesta tilanteestaan riippumatta. Kaikkien on saatava oikeudenmukainen oikeudenkäynti, rikosasiassa tuomitulla on oltava valitusoikeus, hyvän hallinnon takeet on turvattava ja viranomaisten on aina noudatettava lakia. Jokaisella, jota vastaan viranomaiset ovat toimineet lainvastaisesti, on oltava oikeus kohtuulliseen korvaukseen ilman raskasta oikeudenkäyntiä. Lisäksi viranomaisten sisäisiä laillisuusvalvonnan käytäntöjä esimerkiksi salaisten pakkokeinojen suhteen on parannettava lisäämällä edellytyksiä riippumattomaan valvontaan. Tällä hetkellä organisaatiot valvovat usein itse itseään.

Monissa erikoisosaamista vaatineissa oikeudenkäynneissä puutteellinen teknisten asioiden ymmärrys on johtanut epäoikeudenmukaisiin ja epäjohdonmukaisiin tuomioihin. On kehitettävä oikeuslaitoksen kykyä reagoida erikoisosaamista tai teknistä ymmärrystä vaativiin oikeustapauksiin.

Yhdenvertaisuus lain edessä

Lainsäädännön tehtäviin ei kuulu eriarvoistaa kansalaisia, vaan kaikkien tulee olla yhdenvertaisia lain edessä. Tällä hetkellä näin ei ole, vaan ihmisiä eriarvoistetaan perustuen ryhmiin, joihin hänet katsotaan kuuluvaksi. Näitä ryhmiä ovat esimerkiksi sukupuoli, seksuaalinen suuntautuminen ja vakaumus. Kansalaisten yhdenvertaisuus voidaan toteuttaa mielekkäästi poistamalla ihmisten lainsäädännöllinen jaottelu.

Yksilönvapaudet

Lain on taattava ihmisille mahdollisimman kattavat yksilönvapaudet, jotka mahdollistavat sellaisen toiminnan, joka ei loukkaa muiden vapauksia. Yksilönvapauksia tulee rajoittaa ainoastaan sen ollessa välttämätöntä toisten vapauksien ja oikeuksien suojaamiseksi. Teon kieltämisen perusteeksi ei riitä se, ettei joku pidä siitä. Yksilönvapauksiin kuuluu itsemääräämisoikeus silloinkin, kun se on haitaksi henkilön omalle terveydelle.

Tekijänoikeudet ja patentit

Vapaa kulttuuri

Aineettomiin hyödykkeisiin kohdistetaan kohtuuttomia keinotekoisia rajoituksia oletettujen taloudellisten etujen suojelemiseksi kuluttajansuojan, kansalaisoikeuksien ja yhteiskunnan voimavarojen kustannuksella. Tekijänoikeuslain tulisi kannustaa uuden kulttuurin luomiseen, eikä hankaloittaa sen syntyä.

Kulttuuri syntyy vuorovaikutuksesta ihmisten välillä. On järjetöntä väittää kulttuurin jakamisen olevan sille haitallista. Kulttuurin arvo kasvaa jaettaessa, jolloin kasvavat myös tekijän mahdollisuudet ansaita kulttuuria tuottamalla. Epäkaupallista tiedostonjakamista ei pidä rajoittaa, eikä siitä pidä rangaista, vaan siihen on ennemminkin syytä kannustaa.

Tekijänoikeusloukkauksista määrättävien korvausten on oltava kohtuullisia kaikkien asianosaisten ja asiakokonaisuuden kannalta. Piraattipuolue ei kannata laajakaistaveroa ja haluaa lakkauttaa nykymallin mukaiset perusteettomat hyvitysmaksut. Tekniset suojakeinot ja sopimusehdot eivät saa haitata kuluttajansuojan toteutumista.

Yksikään elokuvastudio tai levy-yhtiö ei perusta sijoituspäätöksiään toiveelle voitosta yli sadan vuoden kuluttua tulevaisuudessa. Koska aineettomien hyödykkeiden tuotto tulee suurelta osin jo pian julkaisun jälkeen, kaupallisen kopioinnin ja käytön tekijänoikeussuojaa on lyhennettävä enintään kymmeneen vuoteen teoksen julkaisusta. Kaiken teosten epäkaupallisen kopioinnin, levittämisen ja muun käytön on oltava vapaata teoksen julkaisuhetkestä lähtien. Piraattipuolue uskoo tiedon ja kulttuurin mahdollisimman laajan leviämisen edistävän ihmiskunnan henkistä ja materiaalista hyvinvointia.

Patentit

Nykyiselle patenttijärjestelmälle ei ole perusteita nyky-yhteiskunnassa, joten se tulee lakkauttaa. Patentit eivät enää juurikaan suojaa yksittäisen keksijän luomusta tai toimeentuloa, vaan niitä käytetään ennemminkin pienyritysten toiminnan tukahduttamiseen ja kehityksen estämiseen. Turhan patentin myöntäminen vaikeuttaa muiden kehitystyötä ja heikentää kilpailua.

Lääkepatentit tappavat kehitysmaissa päivittäin lisensoinnin kalleuden vuoksi. Ihmisten terveyttä ja elintasoa parantavat keksinnöt lääkkeiden kehittämisessä uhkaavat patenttien vuoksi jäädä hyödyntämättä. Piraattipuolueilla on järkevä ja rakentava vaihtoehto lääkepatenteille, joka, paitsi ratkaisisi lääkepatenttien ongelmat, myös antaisi enemmän rahaa lääketutkimukseen leikaten julkisen sektorin lääkekustannukset puoleen. Haluamme keskustella tästä Euroopan tasolla.

Piraattipuolueen ajaman uudistetun tekijänoikeusjärjestelmän ohjelmistokehittäjille tarjoama suoja on riittävä. Ohjelmistopatentit ajavat ainoastaan patenttilakimiesten ja suuryritysten etua.

Avoin hallinto ja demokratian kehittäminen

Hallinnon avoimuus

Hyvän hallinnon perustana ovat avoimuus, tasapuolisuus ja riippumattomuus. Valtiot keräävät kansalaisista yhä enemmän tietoa, mutta toimivat samaan aikaan itse usein suljettujen ovien takana. Suljetut ovet on avattava ja kansalaisten sekä kansalaisjärjestöjen mielipiteitä on kuultava entistä paremmin jo lain valmisteluvaiheessa. Tietotekniikka tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet laskea kynnyksestä osallistua päätöksentekoon.

Valtioiden ja Euroopan Unionin on toimittava nykyistä avoimemmin ja demokraattisemmin. Puolue- ja vaalirahoituksen avoimuus on taattava. Piraattipuolue toimii edelläkävijänä rahoituksensa, hallintonsa ja toimintansa avoimuudessa.

Kansalaisen oikeusturvan kannalta hallinnon avoimuus ja julkisen tiedon saatavuus on erittäin tärkeää. Julkisen sektorin on osakeyhtiön omistajana pyrittävä toteuttamaan yrityksessä julkisen sektorin käytäntöjä, erityisesti painottaen toiminnan avoimuutta. Asia korostuu myös tilanteissa, joissa yksityinen yritys saa käyttöönsä julkista tukea.

Tasapuolinen demokratia

Kaikille vaaleissa ehdokkaita asettaville ryhmille on annettava rahallista tukea vaalijulistoiden hankkimiseen sekä yleiseen vaalikampanjointiin. Lisäksi kaikille ryhmille on annettava enemmän tilaisuuksia olla tasavertaisesti esillä Yleisradion ohjelmissa. Uusien puolueiden

menestymismahdollisuuksia ei saa rajoittaa jättämällä ne vaaliaikaan huomiotta eikä keinotekoisien vaalikynnysten luomisella ja ylläpitämisellä.

Osallistuva demokratia

Nyky-yhteiskunta on tekniikaltaan monimutkaisempi kuin demokraattisen yhteiskuntamallin alkutaipaleella. Lisäksi yhteiskunnan ja maailman tilanne muuttuu hyvin nopeasti, eikä ehdokasvalintoja tehdessä ole kaikkia ehdokkaiden kantoja tiedossa.

Kansalaisilla tulee olla mahdollisuus saada riittävästi tietoa edustajiensa tekemistä poliittisista päätöksistä ja syistä jotka ovat johtaneet ratkaisuun. Parantuneen tiedonsaannin mahdollistamana myös maamme demokraattista järjestelmää on kehitettävä enemmän vuorovaikutusta suosivaksi, osallistuvaksi demokratiaksi. Kansalaisilla tulee olla paremmat mahdollisuudet vaatia lisää tietoa käsiteltävistä asioista ja päätöksistä, sekä vaikuttaa itse päätöksentekoon, esimerkiksi kansalaisaloitteiden ja kansanäänestysten muodoissa.

Demokratia ja Euroopan unioni

Demokratian ja kansalaisyhteiskunnan rappeutumiseen Euroopan Unionissa on puututtava. EU:n jäsenenä Suomella on oikeus ja velvollisuus vaatia unionia hallittavan demokraattisesti ja siten että yksityisyyttä, viestintäsalaisuutta ja sananvapautta kunnioitetaan unionissa täysimääräisesti. Se, mitä teemme tai jätämme tekemättä osana suurta talousmahtia, ei kosketa ainoastaan suomalaisia, vaan heijastuu välittömästi ihmisten hyvinvointiin ja oikeusturvaan kaikkialla maailmassa.

Piraattipuolue pyrkii osallistumaan EU:n päätöksentekoon niin kauan kuin Suomi on unionin jäsen. Piraattipuolue ei ota kantaa jäsenyyteen.

Tietoyhteiskunta

Avoimuus ohjelmistohankkeissa

Piraattipuolue haluaa kannustaa avoimien ja vapaiden ohjelmistojen käyttöönottoon paitsi julkisella sektorilla, myös yrityksissä ja kotitalouksissa. Merkittävimpinä syinä ovat avoimien ohjelmistojen taloudellisuus, joustavuus järjestelmien jatkokehityksessä ja tietoturvan parempi auditointi.

Avoimet rajapinnat

Julkishallinnon tulee käyttää omissa palveluissaan ja viestinnässään ainoastaan avoimiin standardeihin perustuvia rajapintoja ja tiedostomuotoja. Tämä ei estä suljettujen ohjelmistojen käyttöä, mutta mahdollistaa yhteistoiminnan muiden ohjelmistojen kanssa. Lisäksi se mahdollistaa pitkäaikaisen tuen myös alkuperäisen ohjelmistotoimittajan lopettaessa tuotteen tukemisen.

Mittatilaustyönä tehtävät ohjelmistohankkeet

Avoin ohjelmistokehitys tarkoittaa hankkeiden valmistelua ja toteutusta siten, että kuka tahansa voi seurata kehitystä ja periaatteessa myös osallistua siihen heti alusta alkaen. Malli eroaa radikaalisti julkishallinnon nykyisten ohjelmistotoimittajien suosimasta mallista, jossa edes tilaajalla ei ole pääsyä kehitysprosessiin ja toimittaja pystyy estämään kilpailijoidensa osallistumisen liike- ja ammattisalaisuuksiin vetoamalla. Tällöin järjestelmään ei voida tilata muutoksia tai jatkokehitystä muualta kuin alkuperäiseltä toimittajalta.

Piraattipuolue pitää ehdottoman tärkeänä paitsi julkisrahoitteisten ohjelmakoodien avoimuutta, myös itse kehitysprosessin täydellistä läpinäkyvyyttä. Vain näin voidaan taata vapaa kilpailu ja järjestelmien laadukas toteutus. Ohjelmakoodien avoimuus mahdollistaa myös järjestelmien uudelleenkäytön sekä

muissa julkisen sektorin projekteissa että yksityisellä sektorilla. Tällöin veronmaksajat eivät joudu maksamaan samasta työstä useaan kertaan.

Avoin tieto ja tutkimus

Tekijänoikeuksien ja patenttien aiheuttamat rajoitukset haittaavat tieteellisen kirjallisuuden ja tutkimustulosten hyödyntämistä. Yhteiskunta ei kehity tietoa panttaamalla. Jo olemassaolevaa tietoa on voitava käyttää uusien tutkimusten apuna tutkimusten tehostamiseksi ja turhien resurssien haaskauksen estämiseksi.

Tuotetun tiedon pitää olla sellaisessa muodossa, että se on tulevaisuudessakin käytettävissä. Tämä onnistuu parhaiten avoimia ohjelmistoja ja rajapintoja käyttämällä.

Viranomaisten tuottaman tiedon ja julkisrahoitteisten tutkimustulosten ympärille voisi syntyä nykyistä huomattavasti kukoistavampaa liiketoimintaa, mikäli tiedon käyttöä vapautettaisiin.

Kansalaisten maksama tieto vapaaksi

Verovaroilla luotujen teosten ja tieteellisen tutkimustiedon tulee olla kaikkien vapaasti käytettävissä. Internet on avannut entistä laajemmat mahdollisuudet olemassaolevan tiedon käyttöön. Varsinkin verovaroilla tuotettu tieto on jo kertaalleen kansalaisten maksamaa ja siten kuuluu luonnollisesti kaikkien hyödynnettäväksi.

Kesäajasta luopuminen

Kesäaikaan ja siitä pois siirtyminen aiheuttaa lukuisten teknisten ongelmien ja siirroista johtuvien sekaannusten lisäksi vaikeuksia myös unirytmien sovittamisessa. Koko järjestely on kyseenalainen ja sen sijaan tulisi pyrkiä esimerkiksi työaikojen joustavuuden kasvattamiseen. Piraattipuolue haluaa poistaa kesäaikajärjestelmän käytöstä EU-tasolla, jossa nykyinen Suomen käyttämä järjestelmä on määritetty.

Talous

Piraattipuolue toimii perinteisen talouspoliittisen jaottelun ulkopuolella, eikä suoraan ota kantaa valtiontalouden kokoon tai vastaaviin kysymyksiin. Oikeudenmukaisen talouspolitiikan perusteena on koko yhteiskunnan etu ilman eri ryhmien vastakkainasettelua.

Perustulo ja sosiaaliturva

Sosiaaliturvan tulee pääosin perustua kaikkien kansalaisten vastikkeettomaan perustuloon, joka mahdollistaa kohtuullisen elintason ja kannustaa hankkimaan ylimääräisiä tuloja. Perustulo ei vaadi merkittävästi ylimääräistä julkista rahoitusta, sillä tuki korvaa suuren osan nykyisistä tuista.

Perustulo parantaa erityisesti pienyrittäjien, opiskelijoiden, tutkijoiden, toimeentulotuella elävien, pätkä- ja silpputyöläisten, freelancereiden, luovan työn tekijöiden ja urheilijoiden asemaa. Ne, joilla tulot tulevat epäsäännöllisesti tai satunnaisina piikkeinä, saisivat toimeentulonsa turvaksi perustulon, jota muut saadut tulot eivät vähennä. Heidän ei tarvitsisi taistella tukiensa puolesta, eivätkä he joutuisi tulo- tai kannustinloukkuihin.

Sosiaaliturvan asiakkaiden tilitietojen järjestelmällistä tutkimista ei voida hyväksyä, sillä se loukkaa räikeästi yksityisyydensuojaa. Perustulon käyttöönotto vähentää tarpeetonta byrokratiaa ja yksityisasioiden ruotimista.

Byrokratian vähentäminen

Tarpeetonta byrokratiaa on vähennettävä. Liian monimutkainen byrokratian rattaisto vaikeuttaa järjestelmän ymmärtämistä, sekä aiheuttaa yhteiskunnalle ja yksilölle taloudellisia tappioita.

Verotuksen yksinkertaistaminen on tarpeen, sillä järjestelmää on kokonaisuudessaan liki mahdoton ymmärtää ja sen vuoksi kansalaisen oikeusturva verotusasioissa on heikko. Nykyinen verotusjärjestelmä vaatii usein ulkopuolisen verotusasioihin erikoistuneen apua, jotta kaikki asiaankuuluvat verovähennykset saadaan hyödynnettyä. Verosuunnittelun tarvetta on siis vähennettävä. Perustulon käyttöönotto vähentää huomattavasti sosiaaliturvajärjestelmään liittyvää byrokratiaa.

Koulutus

Opetus tietoyhteiskunnassa

Opetussuunnitelmia ja opetusmenetelmiä tulee jatkuvasti arvioida ja ajanmukaistaa. Tämä ei tarkoita ainoastaan teknologisia muutoksia ja verkkomateriaalien hyödyntämistä, vaan myös nykyistä enemmän oman ajattelun ja tiedonhaun painottamista, jolloin asioiden ulko-opettelu vähenee. Samalla painopiste siirtyy kokeisiin päättämisestä syvällisempään ymmärtämiseen.

Kaiken julkisella rahoituksella tuotetun oppimateriaalin tulee olla vapaasti käytettävissä ja jatkokehitettävissä ilman tekijänoikeudellisia rajoituksia. Opettajavetoisen opetuksen tukena ja oppikirjan tilalla voi usein olla valmis verkkomateriaali, jonka avulla oppilas voi itse opiskella ja kokeilla taitojaan.

Muutokset oppisisältöihin

Toisen kotimaisen kielen opiskelun tulee olla kaikilla oppiasteilla vapaaehtoista.

Uskonto erillisenä oppiaineena ei kuulu nykyaikaiseen opetukseen, vaan kaikkien merkittävien uskontojen kulttuuritaustaa tulee opettaa muiden oppiaineiden tunneilla. Opetuksen tulee olla yhteistä opiskelijan uskontokunnasta riippumatta.

Oppisisällöt eivät saa olla ristiriidassa tieteellisen tutkimustiedon kanssa.